

ECHA-16-A-03-LV

REACH un *CLP* – līdz šim paveiktais

ECHA ir publicējusi ziņojumu, kurā atspoguļots pārskats par novatorisko Eiropas tiesību aktu ķīmisko vielu jomā – *REACH* un *CLP* ietekmi, panākumiem un vēl neatrisinātajām problēmām.

eFotolia

REACH regulā, par kuru 2006. gadā vienojās ES dalībvalstis, ir noteiktas radikālas izmaiņas ķīmisko vielu reglamentēšanas un pārvaldības jomā Eiropā. Regulas mērķis ir ieviest ķīmisko vielu drošu ražošanu un lietošanu, lai aizsargātu cilvēku veselību un vidi, vienlaikus sekmējot Eiropas nozaru inovācijas un konkurētspēju.

Kopš 2009. gada ar *CLP* nodrošina, ka ar ķīmisko vielu klasificēšanu un marķēšanu darba ņēmēji un patērētāji ir skaidri informēti par bīstamību, ko rada ķīmiskās vielas. Ieviešot *REACH* un *CLP*, Eiropa ir kļuvusi par pasaules līderi ķīmiskās drošības jomā.

1 KĀDAS IR LĪDZ ŠIM IEGŪTĀS GALVENĀS PRIEKŠROCĪBAS?

Drošākas ķīmiskās vielas un pārskatāmi dati

Ķīmisko vielu lietošana kļūst arvien drošāka. Uzņēmumi sagatavo informāciju par savu ķīmisko vielu ietekmi uz cilvēku veselību un vidi, kas *ECHA* tīmekļa vietnē tagad ir brīvi pieejama ikvienai iestādei, pilsonim un uzņēmumam. Pirms *REACH* regulas ieviešanas pat iestādēm, kas atbild par ķīmisko drošību, nebija piekļuves šādam datu līmenim. Uzņēmumi, atsaucoties uz *ECHA* un dalībvalstu pieprasījumiem, ik dienas sagatavo arvien vairāk un vairāk datu.

Lai gan datu kvalitāte ir jauka, arvien vairāk uzņēmumu iesniedz *ECHA* un saviem klientiem pietiekami kvalitatīvus datus. Izmantojot šo informāciju, uzņēmumi savās piegādes ķēdēs var nodrošināt vielu drošu lietošanu un izdarīt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības izvēli. Tādējādi tiek uzlabota ķīmisko vielu pārvaldība un produktu kvalitāte. Iestādes, lai aizsargātu cilvēku veselību un vidi, var vērst savus centienus uz vielām, kas rada vislielākās bažas. Un, galvenais — patērētājiem ir iespēja izdarīt drošāku izvēli.

Bīstamo ķīmisko vielu aizstāšana ar drošākām vielām

Visbīstamākās ķīmiskās vielas, t. i., tā dēvētās vielas, kas rada lielas bažas, tiek pakāpeniski izskaustas, un daudzas no tām tiek aizstātas ar drošākām alternatīvām. Salīdzinoši maz uzņēmumu ir iesnieguši licencēšanas pieteikumus attiecībā uz vielu, kas rada lielas bažas, izmantošanu.

Eiropas uzņēmumi arvien vairāk un vairāk izmanto novatoriskas pieejas, lai rastu drošākas alternatīvas visbīstamākajām vielām. Vēl daudz ko var paveikt, tomēr pakārtoto lietotāju, mazumtirgotāju un patērētāju izdarīto spiedienu attiecībā uz drošāku ķīmisko vielu lietošanu nevajadzētu novērtēt par

zemu. Palielinoties izpratnei par vielām, kas rada lielas bažas, patērētāju pieprasījumu un virzību uz aprites ekonomiku, inovatīvi risinājumi kļūst pievilcīgāki.

Kopš 2006. gada reģistrētas gandrīz 1500 jaunas vielas, un šī tendence katru gadu turpina palielināties. Bieži vien šīs jaunās vielas ir drošākas un ilgtspējīgākas lietošanā nekā iepriekšējās vielas. Tas tiek sekmēts ar *REACH* regulu, nodrošinot, ka vielām, ko izmanto pētniecībā un izstrādē, ir nepieciešams mazāk datu.

Labākas testēšanas metodes

Mūsdienīgās testēšanas metodes palīdz arī samazināt ķīmisko vielu testēšanu uz dzīvniekiem. *REACH* regulā ir noteikts, ka uzņēmumiem, reģistrējot savas ķīmiskās vielas, ir savstarpēji jāapmainās ar datiem, lai samazinātu nevajadzīgu testēšanu. Tāpat uzņēmumi plaši izmanto dzīvnieku testēšanai alternatīvas metodes, lai gan bieži vien tam ir nepieciešams stingrāks pamatojums. Kad uzņēmumi ierosina testēšanu ar dzīvniekiem, tiem ir jāizskaidro, kāpēc tā ir nepieciešama, un jāapraksta, par kādām alternatīvām metodēm tie ir interesējušies. Lai vēl vairāk samazinātu nevajadzīgu testēšanu ar dzīvniekiem, *ECHA* atzinīgi novērtē vairāku alternatīvu metožu izstrādi un ātrāku akceptēšanu.

FAKTI UN SKAITĻI

- *ECHA* tīmekļa vietnē ir informācija par vairāk nekā **120 000 ķīmisko vielu**.
- Licencēšanas sarakstā ir iekļauta **31 no 168 vielām, kas rada lielas bažas**, un tās nav atļauts izmantot bez īpašas atļaujas.
- Ar **20 ierobežojumiem** tiek ierobežoti un samazināti bīstamo ķīmisko vielu riski.
- Ar **200 atzinumiem** par saskaņoto klasifikāciju un marķēšanu pamato papildu riska pārvaldības pasākumus.
- *ECHA* savā tīmekļa vietnē ir publicējusi vairāk nekā **54 000 reģistrācijas dokumentāciju** par **14 000 vielu**.
- Gandrīz **10 000 uzņēmumu** ir reģistrējuši ķīmiskās vielas.
- Vairāk nekā **10 000 uzņēmumu** ir informējuši *ECHA* par savu ķīmisko vielu klasifikāciju.
- Simtiem uzņēmumu tiešā vai netiešā veidā ir iesnieguši **licencēšanas pieteikumus attiecībā uz to vielu izmantošanu**, kas izraisa ļoti lielas bažas.

Substance Intocard

Chromium trioxide

Other names: IUPAC names [18]

Regulatory processes names [3]

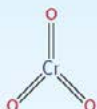
Trade names [5]

Groups:

Substance identity

EC no: 215-607-8
CAS no: 1333-82-0
Mol. formula: CrO₃

Hazard classification & labelling

Danger! According to the Harmonised Classification and Labelling approved by the European Union, this is fatal if inhaled, is very toxic to aquatic life with long lasting effects, causes damage to organs through prolonged or repeated exposure, is very toxic to aquatic life, may cause cancer, causes severe skin burns and eye damage, may cause genetic defects, is toxic if swallowed, is toxic in contact with skin, may cause fire or explosion (strong oxidiser), is suspected of damaging fertility, may cause allergy or asthma symptoms or breathing difficulties if inhaled and may cause an allergic skin reaction.

Additionally, the classification provided by companies to ECHA in REACH registrations identifies that this substance is fatal in contact with skin and is very toxic to aquatic life.

Properties of Concern

Important to know

- Substance of very high concern (SVHC) and included in the candidate list for authorisation.
- Substance of very high concern requiring authorisation before it is used (Annex XIV of REACH).

About this substance

This substance is manufactured and/or imported in the European Economic Area in 10 000 - 100 000 tonnes per year.

This substance is used in the following products: metal surface treatment products, non-metal-surface treatment products, pH regulators and water treatment products, adsorbents and laboratory chemicals. This substance has an industrial use resulting in manufacture of another substance (use of intermediates).

This substance is used for the manufacture of: chemicals, plastic products and fabricated metal products.

Release to the environment of this substance is likely to occur from industrial use: as an intermediate step in further manufacturing of another substance (use of intermediates), formulation of mixtures, formulation in materials, as processing aid, manufacturing of the substance and in the production of articles. Other release to the environment of this substance is likely to occur from: indoor use as reactive substance.

ECHA has no registered data indicating the type of article into which the substance has been processed.

How to use it safely

- Precautionary measures suggested by manufacturers and importers of this substance.
- Guidance on the safe use of the substance provided by manufacturers and importers.

INFOCARD - last updated: 10/02/2016

Informācija par ķīmisko vielu īpašībām tagad ir brīvi pieejama ECHA tīmekļa vietnē.

KURĀ JOMĀ IR GALVENĀS PROBLĒMAS?

2 Datu kvalitāte par ķīmiskajām vielām

Uzņēmumiem ir jāiesniedz ECHA ticami un visaptveroši dati par savām ķīmiskajām vielām. Ja netiek sniegta šāda informācija, nav iespējama droša ķīmisko vielu lietošana.

Līdz šim ievērojamā daļā reģistrācijas dokumentācijas nav sniegti pietiekami kvalitatīvi dati. Galvenie trūkumi ir:

- neskaidrības par sarežģītu vielu identitāti;
- nepietiekami pamatojumi alternatīvu izmantošanai dzīvnieku testēšanā;
- nepietiekama informācija par lietošanas veidiem un vielu iedarbību; un
- stingru riska pārvaldības pasākumu trūkums attiecībā uz katru lietošanas veidu.

Tādēļ vairākiem uzņēmumiem ir jāsniedz precīzāka informācija par vielām, ko tie ražo, un jāatjaunina dati, tiklīdz ir pieejama jauna informācija. Tomēr lielākā daļa uzņēmumu iesniedz precīzākus datus, tiklīdz ECHA tos informē par šādu nepieciešamību.

Reģistrācijas dokumentācijā trūkstoši dati kavē vielu riska pārvaldību. Ja netiek sniegti pietiekami dati, ECHA un dalībvalstis nevar noteikt prioritāti visbīstamākajām vielām stingrāka regulējuma un riska pārvaldības pasākumu ieviešanai.

Saziņa piegādes ķēdē

Uzņēmumiem ir jāapkopo dati par katru vielu, jāizstrādā praktiski ieteikumi par drošu vielu lietošanu un par to jāpaziņo savā piegādes ķēdē. Līdz šim bieži trūcis svarīgāko datu par iedarbību, vai arī tie nav precīzi norādīti drošības datu lapās. Tas nozīmē, ka ražošanas uzņēmumos tiek apgrūtināta ķīmisko vielu riska pārvaldība. Ķīmisko vielu pakārtotajiem lietotājiem ir būtiska nozīme — pieprasot augstāku kvalitāti, kā arī lietotājam ērtāk izmantojamus drošības datus no saviem piegādātājiem, tiek veicināta ķīmisko vielu drošu lietošana.

Atšķirības vielu klasifikācijā

Daudzi uzņēmumi informē ECHA par to, kā tie klasificē savas vielas. Šo klasifikāciju lielākā daļa nav saskaņota ES līmenī, tāpēc par vienu un to pašu vielu pastāv ievērojamas atšķirības uzņēmumu norādītajā vielu pašklasifikācijā. Tā kā datu caurskatāmība ECHA tīmekļa vietnē arvien

pieaug, ir vieglāk saskatīt pretrunīgos klasifikāciju datus. Cerams, ka tas stimulēs uzņēmumus veikt uzlabojumus.

Informācijas trūkums par ķīmiskajām vielām patēriņa produktos

Patērētāji vēl aizvien saņem pārāk maz informācijas par produktos esošajām vielām, kas rada lielas bažas, jo īpaši, ES importētajām vielām. Uzņēmumiem ir jāinformē ECHA par šādu vielu klātbūtni produktos, tomēr līdz šim to ir darījuši ļoti nedaudz uzņēmumu. Jo īpaši importētājiem ir jāuztver savi pienākumi nopietni un jāinformē ECHA par sekām, kādas uz patērētājiem, iespējams, var atstāt viņu produkti.

3 KAS JĀMAINA?

ECHA nesaskata vajadzību steidzami pārskatīt REACH regulu, tomēr ir jāveic uzlabojumi. Turpmāk ir sniegti svarīgākie ieteikumi.

- Lai uzlabotu ķīmisko vielu datu kvalitāti, mēs lūdzam Eiropas Komisiju precizēt juridiskās saistības attiecībā uz informācijas atjaunināšanu dokumentācijā.
- Reģistrācijas dokumentācijā jāuzlabo informācija par vielu nanoformām. Šobrīd REACH regulā nav skaidru informācijas prasību attiecībā uz nanomateriāliem un daudzi uzņēmumi atturas no datu sniegšanas par šādām nanomateriāliem. ECHA cer, ka Eiropas Komisija noteiks skaidras informācijas prasības par nanomateriāliem.
- Daži uzņēmumi klasificēšanas un marķēšanas sarakstā norāda pretrunīgu vielu pašklasifikāciju. ECHA iesaka mainīt CLP regulā noteikumus, uzņēmumiem uzliedzot par pienākumu apmainīties ar datiem un vienoties par vielu klasifikāciju.

- ES pilsoņiem ir nepieciešama ticamāka informācija par viņu iegādātajām vielām, kas rada lielas bažas. Esošās juridiskās prasības par sniedzamo informāciju nedarbojas pilnībā un ir jāpārskata.
- Jāuzlabo REACH un CLP regulu, kā arī citu tiesību aktu mijiedarbība, piemēram, vairāk izmantojot datus, kas sagatavoti atbilstībai ar citiem ES tiesību aktiem. Tas samazinātu uzņēmumiem nevajadzīgo slogu un nodrošinātu patērētājiem lielāku skaidrību un konsekvenci.

4 NĀKAMIE POSMI

Pēc 2018. gada reģistrācijas termiņa beigām mums būs pilnīgs un unikāls priekšstats par Eiropā lietotajām ķīmiskajām vielām. Šajā informācijā tiks atklātas papildu vielas, kas kandidē uz iekļaušanu riska pārvaldībā, un drošākas, rūpniecībā pārbaudāmas alternatīvas.

Ķīmisko vielu rūpniecība ir dinamiska nozare, jo tiek izstrādātas jaunas vielas un regulāri samazināta veco vielu izmantošana. Lai nodrošinātu drošu ķīmisko vielu lietošanu, visas jaunās ķīmiskās vielas būs jāreģistrē arī nākotnē, kā arī jāsniedz to iedarbības apraksts un novērtējums.

Līdz šim Eiropas Savienība ir sekmīgi virzījies uz priekšu attiecībā uz drošākas dzīves īstenošanu saviem pilsoņiem un mūsu videi.

Ziņojums par REACH un CLP regulas darbības jomu echa.europa.eu/publications => ziņojumi

